

Onderwerp Regionale samenwerking in het sociale domein: inkoop
Jeugdhulp en toekomst GGD

Steller A.Schnieders / E.Bruinewoud / H.Bazuin

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 3676148 Bijlage(n) - Ons kenmerk 2895681
Datum 07-09-2016 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen in de regionale samenwerking in het sociale domein, specifiek over de organisatie van de inkoop jeugdhulp vanaf 2018 en de toekomstige ontwikkelingen rondom de GGD. Tot slot schetsen we het tijdspad van het verdere informatie- besluitvormingsproces.

Aanleiding

Ontwikkelingen in regionaal verband maken het noodzakelijk dat we als gemeente een aantal beslissingen nemen. Eind 2017 loopt het Regionaal Transitiearrangement Jeugdhulp af en we willen ruim voor die tijd bekijken hoe we de inkoop van de jeugdhulp vanaf 2018 willen inrichten. Verder heeft onze transformatieopgave, waarbij we meer uitgaan van 'gezondheid, preventie en eigen kracht', consequenties voor de manier waarop we de publieke gezondheid borgen en organiseren¹. De vraag is dan ook hoe we de publieke gezondheid in de regio Groningen voor de komende vijf jaar vorm willen geven en wat daarin de rol en positie van de GGD is.

Transformatie

Met het vaststellen van het beleidsplan *Vernieuwing Sociaal Domein* en daarmee het vaststellen van het *Regionaal Transitiearrangement Jeugdhulp (RTA)* en met het vaststellen van de Kadernota *Uitvoering organisatie en regie WIJ-Groningen* heeft uw raad richtinggevende uitspraken gedaan over het sociale domein. U heeft aangegeven dat voor onze stad de inrichting en uitvoering van de WIJ-teams voorlopig het belangrijkste middel is om de transformatie binnen het sociale domein vorm te geven.

¹ Zie ook Kamerbrief 'Betrouwbare publieke gezondheid', augustus 2015 en Kamerbrief over Stimuleringsprogramma Publieke Gezondheid, 24 maart 2016

Met de WIJ-aanpak is ervoor gekozen om dichtbij en samen met bewoners hulp- en ondersteuningsvragen integraal op te lossen voor mensen van 0-100 jaar. Niet problematiseren, maar stimuleren van eigen kracht en eigen regie. Daarbij is er voor gekozen jeugdhulp ook onder te brengen bij de WIJ-teams. In onze optiek kunnen we alleen dan 'één gezin, één plan, één regisseur' inhoud geven.

Jeugdhulp en GGD binnen de vernieuwing sociaal domein

Het college heeft in regionaal verband vanuit de visie van de raad geopereerd met betrekking tot de inkoop van de jeugdhulp en de toekomst van de GGD vanaf 2018. We vinden het belangrijk om met de inkoop van jeugdhulp en een goed afgesproken takenpakket van de GGD - vooral met betrekking tot de jeugdgezondheidszorg en de openbare geestelijke gezondheidszorg - onze doelen en ambities binnen het sociale domein te kunnen realiseren.

Wij hebben u diverse malen geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen in het sociaal domein, de inkoop jeugdhulp, regionale samenwerking en ons voornemen om vanaf 2018 de algehele financiële solidariteit voor de bekostiging van de jeugdhulp los te laten (Inkoop regionale Jeugdhulp 2016 - 2017, nr. 4975023; Jeugdhulp inkoopstrategie en actualisatie budgetten 2015, nr. 5220527; Doorkijk Vernieuwing Sociaal Domein, nr. 5291371; Resultaat Inkoop jeugdhulp 2016-2017 en voortgang toegang jeugdhulp, nr. 5513303). In deze brief gaan we hier nader op in.

Terugblik

In het RTA hebben de 23 Groninger Gemeenten afgesproken om een zelfde model te gebruiken voor het vormgeven van het nieuwe jeugdstelsel, de inkoop gezamenlijk te doen en dit bovendien in solidariteit gemeenschappelijk te financieren. Deze inhoudelijke en financiële samenwerking is ingegeven vanuit de overtuiging dat het verstandig is om deze complexe taak in gezamenlijkheid met de Groninger gemeenten én in samenwerking met de jeugdhulpaanbieders uit te voeren. En daarvoor een periode van tenminste 3 jaar te nemen om te leren en samen te transformeren. Wij constateren dat deze samenwerking ertoe heeft geleid dat de regio Groningen één van de succesvolle jeugdhulpregio's in Nederland is: de beoogde zorgcontinuïteit is bereikt, er is een gezamenlijke transformatieagenda met de zorgaanbieders die leidraad is voor de innovatie, we hebben een innovatieve inkoop gedaan gericht op zorginhoudelijke vernieuwing en beperking van de administratieve lasten voor aanbieders, er is veel keuzevrijheid voor ouders en jeugdigen. Daarnaast zijn we als regio binnen de budgettaire kaders gebleven. Tegelijkertijd constateren we ook dat we nog maar aan het begin staan van de beoogde transformatie van het jeugdstelsel in het bredere sociale domein. We zien qua organisatie onder meer dat er nog meer regie vanuit gemeenten nodig is voor de uitvoering van het nieuwe stelsel en dat er meer gestuurd kan worden op de ontschotting van de ondersteuning aan volwassenen en jeugdigen. Bovendien vinden we dat er onvoldoende financiële prikkels zijn om het voorliggend veld op orde te krijgen door de afgesproken solidariteit.

Met betrekking tot de GGD concluderen we dat betere verbinding met het lokaal sociaal domein wenselijk is om de transformatie door te voeren. Dat geldt met name voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz). De JGZ en OGGz maken inhoudelijk onderdeel uit van de WIJ teams.

Regionaal overleg

In regionaal verband is gesproken over de regionale samenwerking jeugdhulp en de toekomst GGD vanaf 2018. Er is intensief regionaal overleg geweest in het eerste halfjaar van 2016 en er zijn twee bestuurlijke conferenties geweest in juni en juli jl. Daarbij ging het over :

- De voortzetting van de regionale inkoop jeugdhulp en de transformatie van het jeugdstelsel na 2018: continueren we de bestaande samenwerking met de Groninger gemeenten; maken we opnieuw gebruik van de inkoop organisatie RIGG; gaan we door met de financiële solidariteit?
- De 'Publieke Gezondheid in de regio', waarbij verschillende toekomstscenario's voor de GGD vanaf 2018 zijn besproken.

Na 8 juli jl. zijn de contouren van de regionale samenwerking jeugdhulp en van de toekomst GGD vanaf 2018 duidelijk geworden.

Samenwerking jeugdhulp

Binnen de Groninger gemeenten is er het gezamenlijk besef dat de regio goed bezig is met de jeugdhulp, maar dat er nog veel moet gebeuren wil de transformatie echt gerealiseerd worden. Hiertoe wil de regio de samenwerking continueren, met in acht neming van en ruimte voor de eigen lokale gemeentelijke verantwoordelijkheid. In de voortzetting van de inkoop jeugdhulp na 2018 wil de regio :

- Meer ruimte voor 'couleur locale';
- Op onderdelen de mogelijkheid om formatie voor jeugdhulp voor de inzet in lokale teams zelf in te kopen;
- Meer bestedingsruimte om delen van het jeugdhulp budget in te zetten voor andere oplossingen dan directe jeugdhulp (bijvoorbeeld op gezinsniveau).

Een aantal gemeenten, waaronder dus ook de gemeente Groningen, heeft al aangegeven niet langer de gezamenlijke inkoop jeugdhulp te willen bekostigen vanuit een solidariteitsbeginsel; dit aantal kan nog toenemen.

De uitgangspunten worden vertaald in een nieuwe set van samenwerkingsafspraken tussen de gemeenten die in het najaar vastgesteld worden.

Toekomstscenario GGD

De Groninger gemeenten hebben de voorkeur uitgesproken voor een scenario waarbij de GGD optimaal aansluiting zoekt bij het sociaal domein op gemeentelijk niveau en waarbij gemeenten de keuze hebben om de taken die niet verplicht bij de GGD zijn belegd wel of niet door de GGD te laten uitvoeren. Deze keuzemogelijkheid is vooral van betekenis voor de lokale taken JGZ en OGGz omdat hierbij de samenhang met het sociale domein het meest aan de orde is.

Dit scenario wordt uitgewerkt door de GGD en besproken in het DB PG&Z. Belangrijk is daarbij dat er overeenstemming moet zijn met alle gemeenten over het gewenste toekomstscenario voor de GGD.

Naar aanleiding van gemaakte keuzes zal op een later moment onderzocht worden of de GGD organisatorisch verbonden blijft aan de gemeente Groningen.

Als college zijn wij positief over de uitkomsten. Op deze manier kunnen we voortbouwen op de goede resultaten van 2015-2017 en wordt onze gemeentelijke regie vergroot.

Hieronder informeren we u nader over de inbreng van de gemeente Groningen in het regionaal overleg.

Inbreng van de gemeente Groningen voor de Inkoop jeugdhulp vanaf 2018

1. Voor de vernieuwing van het sociaal domein is in onze stad de inrichting en uitvoering van de WIJ-teams voorlopig het belangrijkste middel. Bij de inkoop van het sociaal domein willen we dan ook alle mogelijkheden creëren om de WIJ-teams optimaal te kunnen inrichten. We willen het gehele takenpakket van de WIJ-teams waaronder de formatie voor het uitvoeren van kortdurend ambulante jeugdhulp, toegangstaken jeugd en WMO vanuit één inkooptraject als gemeente zelf uitvoeren. Te meer omdat we verwachten dat er vanaf 2018 één juridische entiteit is voor de WIJ-organisatie, en dat we de formatie voor de uitvoering van de taken van de WIJ-organisatie als een geheel gaan inkopen. Afhankelijk van de gekozen organisatievorm van WIJ-Groningen kiezen we hiervoor een passend inkoopmodel.
2. Naast de uitvoering van jeugdhulp in de WIJ-teams kennen we nog andere ambulante en aanvullende specialistische vormen van jeugdhulp. Immers de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor het jeugdstelsel omvat alle jeugdhulpvormen: van toegang, ambulante trajecten, specialistische behandelingen, jeugdhulp met verblijf (zoals pleegzorg) en veiligheidsmaatregelen trajecten (zoals gesloten plaatsingen en voogdij). De transformatie op deze onderdelen is nog in volle gang en vraagt een lange doorlooptijd. Een gezamenlijke sturing op deze ontwikkelingen heeft grote voordelen ten opzichte van het als gemeente zelfstandig inkopen. De meeste aanbieders van deze jeugdhulpvormen werken provinciaal dan wel boven-provinciaal. Versnippering van inkoop is daarmee niet efficiënt en effectief. Deze vormen van jeugdhulp willen we dan ook in de periode 2018 t/m 2020 gezamenlijk en door de RIGG laten inkopen. Aandachtspunt daarbij is de overgang van 18- naar 18+.
Wij zijn ervan overtuigd dat we voor de beoogde transformatie van het jeugdstelsel regionale (en soms ook bovenregionale) samenwerking een noodzaak is.
3. Zoals eerder al aan uw raad aangegeven willen we het principe van algehele financiële solidariteit op het hele jeugdhulpbudget vanaf 2018 loslaten. We denken dat door het toepassen van het solidariteitsprincipe er onvoldoende prikkels voor gemeenten zijn om het zorggebruik in toom te houden. Bovendien wordt goed gedrag ook niet beloond: gemeenten die stevig inzetten op preventie, vroeg-signalering, goed draaiende basisteams (WIJ) en minder noodzakelijke verwijzingen zien geen financieel voordeel terug van deze inzet vanuit de jeugdhulp budgetten. Daar waar solidariteit gewenst zou zijn in regionaal verband voor het voortbestaan van voorzieningen en de kwaliteit van het zorglandschap zullen we dit per onderdeel afwegen.

Inbreng van de gemeente Groningen voor de toekomst GGD

1. De vernieuwing van ons sociaal domein is nog volop in ontwikkeling, met de WIJ-teams als middel. We willen maximale aansluiting van de GGD-taken bij de doelen die we voor het sociale domein hebben gekozen.
Verder zijn we nog aan het onderzoeken welk organisatiemodel voor de WIJ-teams het beste aansluit bij onze kaders. Op dit moment weten we de uitkomst nog niet. Daarom willen we bij de keuze voor een toekomstscenario van de GGD een scenario dat maximale flexibiliteit en optimale aansluiting bij de eigen ontwikkeling van het sociaal domein mogelijk maakt.

Dat betekent dat we de ruimte willen hebben om te kiezen welke (onderdelen van) producten we afnemen van de GGD en om specifieke afspraken te maken binnen de producten over de uitvoering ervan in onze gemeente. Op deze manier hebben we als gemeente maximale regie op de invulling van het sociale domein.

2. In het door ons gewenste scenario zit ingesloten dat we als gemeente binnen de Gemeenschappelijke Regeling PG&Z het principe van financiële solidariteit niet meer hanteren.

Deze gewenste flexibiliteit en keuzevrijheid is vooral van belang voor de *gedecentraliseerde* GGD-taken die zich op lokaal niveau afspelen zoals de JGZ en de OGGz. De discussie rond de koers en doorontwikkeling van de GGD spitst zich vooral toe op de JGZ en de OGGz. De JGZ maakt inhoudelijk al onderdeel uit van de WIJ-teams doordat de CJG's zijn opgegaan in de WIJ. Ook de OGGz wordt binnen de WIJ-teams uitgevoerd.

De *gecentraliseerde* GGD-taken - zoals de specialistische taken als medische milieukunde, infectieziekte- en tuberculose bestrijding, forensische geneeskunde- blijven centraal georganiseerd voor alle in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) vertegenwoordigde gemeenten, waarbij - in verschillende gradaties - samenwerking op noordelijk niveau soms aan de orde is.

Vervolgproces en tijdpad

Het DB PG&Z koerst op het nemen van een principe besluit in september over het toekomstscenario van de GGD.

In het najaar zullen de colleges van de Groninger gemeenten elk voor zich een besluit nemen over de inkoop jeugdhulp vanaf 2018 en toekomstscenario GGD. Voor die tijd vinden er informatiebijeenkomsten plaats voor raadsleden, georganiseerd door respectievelijk de VGG en de GGD.

Tot slot

We gaan er vanuit u hiermee voorlopig voldoende geïnformeerd te hebben over het proces met betrekking tot de regionale samenwerking in het sociale domein. U kunt deze brief agenderen voor de raadscommissie in oktober om nog tijdig het college aandachtspunten mee te geven.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink